

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

САВЕТ ЕВРОПЕ
КОМИТЕТ МИНИСТАРА
Препорука (2005)5
Комитета министара државама чланицама о правима
деце смештеним у институцијама

Основни принципи

Породица је природно окружење за раст и добробит детета и родитељи имају примарну одговорност за одгој и развој детета.

У што већој могућој мери треба да буду обезбеђене превентивне мере подршке за децу и породице у складу са њиховим посебним потребама.

Смештај детета треба да остане изузетак и да као примарни циљ има најбољи интерес детета и његово - њено што брже успешно друштвено интегрисање или реинтегрисање; Смештај детета мора да гарантује пуно поштовање дечјих основних права.

Смештај детета не треба да траје дуже него што је неопходно и треба да буде предмет периодичних ревизија са освртом на најбољи интерес детета, који и треба да буде примарна преокупација током смештаја детета; Родитељима такође треба пружити највећу могућу подршку, уз осврт на касније хармоничну реинтеграцију детета у породицу и друштво.

Брига о смештеном детету мора бити окренута процени његових - њених потреба и адекватној каснијој подршци, у складу са циљем да се обезбеди реинтегрисање детета у породицу и друштво. Одлука донета о смештају детета као и о самом смештају не сме да буде предмет дискриминације на бази пола, расе, боје коже, социјалног, етничког или националног порекла; Изнетог мишљења, језика, религије, инвалидитета, рођења или било ког другог обележја детета и/или његових родитеља.

Процедура, организација и индивидуални план смештаја, као и периодична ревизија смештаја, морају гарантовати поштовање права детета, превасходно дечјег права да буде саслушано и чуто; Тежина изнетих ставова треба да буде посматрана у складу са дететовим годинама и степеном зрелости.

Било која мера контроле или дисциплинска мера која се користи у институцијама, укључујући оне у циљу спречавања самоповређивања или повређивања других, мора бити базирана на јавним прописима и усвојеним стандардима. Породица детета треба да, ако је икако могуће, буде укључена у планирање и организацију смештаја детета.

Када повратак детета у његову - њену породицу није могућ, треба да буду омогућене друге мере бриге или наставак смештаја, узимајући у обзир дететове жеље и континуираност у животном развоју, његове - њене потребе и личну испуњеност.

Специфична права деце која су смештена у институцијама

Како би се осигурало поштовање основних принципа и фундаменталних права детета, следећа специфична права деце смештене у институције треба да буду препозната:

Право да буду смештена само како би се задовољиле потребе дефинисане као императив, као и да тај смештај буде периодично под ревизијом; У току тих ревизија треба да буду размотрене све алтернативне, као и да се поштује дечји став;

Право да одржавају редован контакт са породицом и другим значајним људима; такви контакти могу бити ограничени или спречени искључиво када је то неопходно због најбољег интереса детета.

Када год је то могуће, право да остану заједно и одржавају редован контакт са браћом - сестрама;

Право на сопствени идентитет;

Право на поштовање дететове етничке, религиозне, културне, социјалне и лингвистичке позадине;

Право на приватност, укључујући приступ особама којима верују и компетентном телу за поверљиве савете о њиховим правима;

Право на квалитетну здравствену негу и добробит сваког детета појединачно;

Право на поштовање дечјег достојанства и психичког интегритета, превасходно - право на људски и недеградирајући третман и ненасиљан одгој, укључујући заштиту од телесног кажњавања и свих облика злоупотребе.

Право на једнаке могућности;

Право на приступ свим типовима образовања, професионалног усавршавања и тренинга, под истим условима као и сва друга деца;

Право да буду припремљени за активно и одговорно грађанство, кроз игру, спорт, културне активности, неформално образовање и повећање одговорности;

Право да учествују у процесима одлучивања на тему деце и животних услова у институцијама;

Право да буду обавештени о дечјим правима и правилима институције на адекватан дечији начин;

Право да се жале непристрасном, независном телу у циљу остваривања својих основних права.

Смернице и стандарди квалитета

Како би се осигурала имплементација ових принципа и права, следеће смернице и стандарди треба да буду узети у обзир:

Када околности дозвољавају, смештај треба да буде изабран тако да буде најближи могућ дечјем окружењу и организован да омогући родитељима да вежбају своје одговорности и одрже на регуларној основи контакт родитељи - дете;

Треба да буде организована јединица по моделу мале породице;

Треба да буде израђен индивидуални план бриге базиран, како на развоју дететових капацитета и способности и поштовања његове - њене аутономије, тако и на одржавању контакта са спољним светом и припреми за живот ван институције у будућности;

Препоручљиви су услови који дозвољавају континуитет едукативне и одговарајуће емотивне везе између особља и деце, превасходно кроз стабилност у погледу особља (континуирано присуство, избегавање трансфера особља). Унутрашња организација институције треба да се базира на:

- квалитету и стабилности животних јединица,
- комбинованим животним јединицама, када је то најбољи интерес детета,
- високо професионалним стандардима у погледу особља,
- адекватним платама за особље,
- стабилност особља и довољном броју запослених,
- разноликошћу особља, посебно у погледу пола,
- мултидисциплинарном тимском раду и другим видовима подршке, укључујући супервизију,
- ефективној детету оријентисаној употреби доступних ресурса,
- средствима и специфичном тренингу у циљу развијања адекватне сарадње са родитељима детета,
- етичком кодексу, користећи стандарде који су сагласни са Конвенцијом о правима детета Уједињених Нација.

Све институције треба да буду акредитоване и регистроване од стране компетентних јавних власти на бази регулација и минималних националних стандарда о бризи;

На бази ових стандарда треба да буде обезбеђен и ефикасни систем мониторинга и унутрашње контроле институција;

Релевантни статистички подаци треба да се скупљају и анализирају, и треба да се подржавају истраживања у циљу ефикасног мониторинга;

Било које кршење права деце која жице и институцијама треба да буде санкционисано у складу са одговарајућим и ефикасним процедурама и правилима;

Треба да буде препознато, да, поред јавних институција, невладин сектор, религиозне институције, и друга приватна тела могу играти битну улогу када је у питању живот деце у институцијама; Ова улога треба да буде дефинисана од стране сваке Владе појединачно. Укључивање невладиног сектора ни на који начин не ослобађа званичне власти бриге о деци у институцијама, посебно у погледу успостављања адекватних стандарда, система акредитације и инспекције од стране компетентних органа.

Препорука (2005)5 Комитета министара државама - чланицама о правима деце која су смештена у институцијама

Комитет министара, под условима члана 156 Статута Савета Европе:

Сматра се да је циљ Савета Европе да оствари веће јединство међу државама, чланицама (интер алија), промовишући усвајање заједничких правила;

Подсећа на активност програма за децу Савета Европе и пројекат дечије политике, превасходно у погледу препорука са Конференције "Дечија права и политике у Европи: Нови приступи?", одржане у Лајпцигу 1996, као и препорука Парламентарне скупштине и Европској стратегији за децу (преорука 1286 из 1996. године), о изградњи друштва 21. века са децом и за децу (пепорука 1551. из 2002. године); Праћење Европске стратегије за децу (преорука 1286 и 1601 о побољшању услова живота напуштене деце у институцијама).

Потврђује законске текстове који се односе на живот деце у институцијама уопште, а пре свега Европску конвенцију о заштити дечјих права и основних слобода (ЕТС5), Конвенцију о правима детета Уједињених нација, Европску социјалну повељу (ЕТС35), и ревидирану Европску социјалну повељу (ЕТС13), Европску конвенцију о борби против тортуре и нехуманог или деградирајућег третмана или кажњавања (ЕТС126), Европску конвенцију о примени дечијих права (ЕТС160), и Конвенцију о контактима које се тичу деце (ЕТС192).

Узима у обзир резолуције и препоруке Савета министара: Резолуцију (77) 33 о смештају деце и Препоруку (79) 17 која се тиче заштите деце од лошег трегмана, Препоруку (84) 4 о родитељској одговорности, Препоруку (87) 6 о породицама - усвојитељима, Препоруку (94) 14 о кохерентној и интегрисаној породичној политици, Препоруку (98) 8 о дечјој партиципацији у породичном и друштвеном животу, Препоруку (2001) 16 о заштити деце од сексуалног искоришћавања, Препоруку (2003) 19 о унапређењу приступа друштвеним правима и Препоруку (2003) 20 која се односи на нове начине третирања малолетничке деликвенције и улогу малолетничке правде. Има на уму принципе Европске конвенције о заштити дечијих права и основних слобода и Конвенцију о правима детета Уједињених Нација према којима смештање деце у институције треба да се избегне док год могу да се користе друге превентивне мере.

Свестан је да, упркос превентивним мерама, нека деца ипак морају да се сместе изван породице.

Сматра да тип смештања мора примарно да узме у обзир потребе и најбољи интерес детета и, где год да је то могуће, његов - њен поглед на ствар; Тежина изнетих ставова треба да буде посматрана у складу са дететовим годинама и степеном зрелости.

Подвлачи да сва деца која су смештена изван својих породица, а посебно она смеште на у институције, треба да расту у достојанству, најбољим могућим условима, без маргинализовања током детињства, као и одраслог доба; Као и да не треба да осете препреке да постану грађани европских друштава у пуном значењу те речи.

Препоручује да Владе држава - чланица:

- Усвоје законске и друге мере које су неопходне, укључујући националне смернице и план акције, тако да гарантују принципе и стандарде квалитета у циљу остваривања комплетне примене права деце смештене у институције, без обзира на разлог и природу њиховог смештања;

- Обезбеде, одговарајућим мерама и акцијама, широку поделу ове препоруке деци и другим релевантним особама и органима.